

# DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
SZEGED, BOLDOGASSZONY-SUGÁRUT 4. SZÁM  
A szerkesztőség és kiadóhivatal telefonja: 365.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:  
egész évre 180.— K negyedévre 45.— K  
félévre 90.— K egy hónapra 15.— K  
Egyes szám ára 80 fillér.

Nyomda:  
SZEGED, PETÓFI SÁNDOR-SUGÁRUT 1. SZÁM  
A nyomda telefonja: 16-34.

Szeged, 1920

IX. évfolyam 93. szám.

Péntek, április 23.

## Gróf Teleki külügyminiszter hivatalfoglaló beszéde.

— Nyilatkozat a belpolitikai helyzetről, a külügyminisztériumról, külpolitikai viszonyainkról és a békeről. —

Budapest, április 22. Gróf Teleki Pál külügyminiszter szerdán délelőtt fogadta a külügyminisztérium tisztviselőkarának tiszteletét. A hivatalnoki kar nevében báró Lers Vilmos államtitkár üdvözölte, amire terjedelmes beszéddel válaszolt. A nagyszabású beszédből a következőket közöljük:

— A feladatok három nagy komplexuma áll előttünk. Az óriási világ bomlásban minden szétesett és minden újból alakult. Rekonstruálódik Európa, rekonstruálódik Magyarország és rekonstruálódik a külügyminisztérium. Ezen feladatok között levő nagy dimenziós különbségek dacára is alapelvül szögezem le az eddigi életemből magammal hozott tudományos meggyőződésemet, hogy *mindaz, ami történik, nem különálló esemény, hanem nagy, egységes életfolyamat része.* Ilyen egységes életfolyamatnak fogva fel az események sorozatát, így látom a feladatokat bekapcsolódni egy életfolyamatba, amelyet nem irányítani, hanem amelyhez alkalmazkodni kell, mert ahhoz, hogy az eseményeket irányíthassuk, elegendő erőnk nincs, de bírunk még mindig annyi ősi politikai érettséggel és tapasztalattal, hogy a jelentkező feladatainkat helyesen fel tudjuk fogni.

— Politikai érzékünknek azonban éppen a külügy terén volt egy végzetes hiánya. Magyarország politikai zsenije ugyan valamikor a külügy terén is teljesen érvényesült. Bizonyosság rá Erdély szabad korának története. Ugy alakultak a viszonyok, hogy — amint Apponyi Albert találóan mondotta az Akadémiában — a magyar nemzeti organizmus a külügyi szervet nem használta, így a külügyi szerv elsorvadt. *Feladatunk most feléleszteni és a társadalomba is belevinni ezt a külpolitikai érzéket, anélkül, hogy a vele való foglalkozás túltengésbe menne.* És meg kell találnunk ezen a téren is a belső kapcsolatot a magyarsággal, az egész nemzettel, mert csak ebből meríthetjük azt az erőt és lelkesedést, hogy ideáljaink felé törekedjünk, mert ha ideáljaink megvalósításáról most le is kell mondanunk, az idealizmusról nem lehet lemondani soha.

— Tekintve, hogy e falakon túl is kell pár szót szólnom, nem mulaszthatom el rámutatni ismételen hangsúlyozni a külpolitika azon sarkalatos alapelvét, hogy külpolitikánk sarkpontja itt van Magyarországon elhorgonyozva. *Külpolitikánk sarkpontja a belpolitika és itthoni társadalmi tevékenységünk.* Erre kell támaszkodnunk és ez adja meg nekünk azt az erőt, amit kifelé képviselhetünk. Hogy hogyan képviseljük, az a mi hatalmunkban fekszik, de hogy mit képviseljük, az nem tőlünk, hanem azon erő kifejtéstől és egységtől függ, amelyet a magyar nemzet és annak vezetői, összes politikai és társadalmi faktorai tanusítani fognak. Mi, akik Neuhlyből jövünk, láttuk, hogy a morális erő tekintélye még teljes gazdasági és fizikai csőd közepette is milyen nagy önálló értéket képvisel. Már másképp beszélnek velünk, de nem szabad egy pillanatig sem azon látogatnunk támadnia, hogy ezen morális érték veszendőbe megy. Ezt a mi kulturbázisunkat kell fenntartani, ez külpolitikai és gazdasági

boldogulásunknak első feltétele. Ha megkapjuk ezt az erőt belülről, csak akkor oldhatjuk meg feladatunkat.

Budapest, április 22. Az U. N. munkatársa felkereste hivatalában gróf Teleki Pált, az új külügyminisztert és kérdést intézett hozzá az aktuális bel- és külpolitikai helyzetről. A külügyminiszter a következőket mondotta:

— Ami a belső politikai helyzetet illeti, én azon az állásponton vagyok, hogy erős többségen alapuló szilárd és egységes kormányzatnak kell létre jönnie. Az az akció, amelyet nevémmel kapcsolatban az újságok is tárgyaltak, a irányult új pártcsoport alakulására, hanem csak arra, hogy olyan egyöntetű parlamenti többség alakuljon, amely nem fogja megtérni, hogy egységét személyi differenciák szét-hasogassák és a kormányzat szilárdságát megbontsák. Hogy ez a szilárd többség miképp fog alakulni, az nekem teljesen közömbös. A súlypontot arra fektetem, hogy ne úgy tűnjék fel a dolog, mintha ez az akció a pártvezérek tudta és beleegyezése nélkül, mintegy a hátuk megett történnék, hanem hogy egyes, a pártharcokban nem tulságosan angazsált politikusok felkérjék a vezéreket arra, hogy közös munkaprogram alapján parlamenti működést, vagy többséget létesítsenek. A parlamenti felelősséget feltétlenül vállalom, csak nem akarok a pártok játéklabdája lenni. Személyemet nem tartom fontosnak, csak a külügyet illető elvi álláspontok lerögzítését, amely feltétlenül közérdek.

Mit tekint Kegyelmes ur a legsürgősebb külügyminiszteri feladatának?

— A külügyminisztérium és a magyar diplomácia megszervezését. A külügyminisztérium ma különböző elemekből áll. A diplomaták a Ballplatzról magukkal hozták azt a nagy tapasztalatot, amelyet ott szereztek, a minisztériumokból bevont tisztviselők pedig hozzák a szak tudást. A diplomatáknak bele kell találni magukat, hogy ne Bécsből dirigálják őket és hogy a hazai viszonyokat teljesen megismerjék. A minisztériumokból berendelt tisztviselőknek viszont bele kell dolgozni magukat a diplomatikai rutinba. A Ballplatz hozta nekünk a rutint, a külföldi diplomatikai kapcsolatokat és az egész külpolitikai üzem technikáját, amelyre különösen nagy szükség van egy újonnan szervezett minisztérium felállításánál, munkaképessé tételénél. Különösen szükség van arra, hogy azoknak a nagyon értékes férfiaknak politikai, vagy baráti összeköttetéseit a magyar ügy javára kamatoztassuk.

Miképp gondolja Kegyelmes ur a szomszédos államokkal való kapcsolatok felépítését?

— A szomszéd államokkal való viszony elsősorban maguktól a szomszéd államoktól függ. Axiomaszerű igazság, hogy nagy háború után mindig a győzőknek kell nyújtani a kiengesztelődés békejobbát. Főképp Anglia értett ellenfelet kiengesztelni. Mi várjuk, hogy az ő részükről történjék valami közeledés. Akármilyen lesz a béke, nekünk mindenesetre meg kell találnunk egy modus vivendit, amely az

együttélést és a legsürgősebb tárgyalások elintézésének lehetőségét biztosítja. A nagyhatalmak részéről már eddig is a barátok számos jelöltjével találkoztunk és reméljük, hogy ezután is fogunk a jóakaratra és a segítségnek olyan szimpátiájával találkozni, amelyek Magyarország felépítésében és diplomáciai elhelyezésében hasznunkra lesznek.

Milyennek látja Kegyelmes uram a békekilátásokat, különös tekintettel a san-remoi értekezletre?

— A San-Remoból jövő hírek egymással ellentmondók és ezidőszent nagyon nehéz eligazodni bennük. Mindenesetre meg kell várunk, míg konkrét híreket kapunk és amíg végre megkapjuk javaslatainkra az antant végleges békeajánlatát.

Végül még közölte a külügyminiszter, hogy a békefőmegbizott állásáról kinevezése folytán lemondott.

## Tizórás ülések a nemzetgyűlésen.

Budapest, április 22. Ma délelőtt 50 képviselő aláírásával indítványt adtak át a Ház elnökségének avégett, hogy az indemnitást e hét végétől kezdve napi 10 órás ülésen tárgyalja a nemzetgyűlés. A tárgyalásnak ez az új rendje már a jövő héten életbelép.

A szünet alatt a folyosón ma is tárgyalták Friedrich Istvánnak a sajtóra vonatkozó indítványát. Miután az elnöknek az az álláspontja, hogy ama javaslat tárgyalását, amelyre a sürgősség ki van mondva, megszakítani nem lehet, Friedrich Istvánnak indokolására úgy látszik csak a jövő héten kerül a sor. Beszéltek, hogy névszerinti szavazást fognak kérni, az indítványra.

Rakovszky István elnök háromnegyed 11 órakor nyitotta meg a mai ülést. Napirenden szerepel az indemnitási javaslat folytatólagos tárgyalása.

Az első felszólaló Budaváry László. A tanítók helyzetének javítását, a fővárosi iskolák államosítását, a kántortanítók helyzetének javítását sürgeti. A tanítószög kiveti magából a kommunista elemeket. Vácolja a kisiparosság szomorú helyzetét. A gyáriparosok hozzájutnak nyersterményekhez, de a kisiparosság nem jut hozzá. Kritizálja a keresztény pártok szétforgácsolódását. Akik megakadályozták a legteljesebb egybeolvadást, azokat egyéni érdekek vezetik mindkét oldalon. (Nagy zaj.) A keresztény nemzeti egyesülés pártja kezét nyújtotta a kisgazdapártnak, de a kisgazdapárt elutasította ezt magától, mert a tisztántuli választásokon többséget remélt. Az indemnitási javaslatot megszavazza.

Budaváry felszólítja a nemzetgyűlést, hogy üdvözölje azokat az angol lordokat, akik a felsőházban Magyarország érdekeinek szószólói voltak.

Szabó Sándor indítványt terjesztett elő, amelyben az indemnitási vita idejére, a gyűlések időtartamának 10 órában való megállapítását kéri.

Az indítvány felett a Ház a legközelebbi ülésén fog határozni.

Szabó polemizál a Friedrich-csoporttal és

# Bleier cipőszalonja

készít mérték után a legmodernebb kivitelben férfi, női és gyermekcipőket  
Iskola-utca 14. szám.

szemére veti Friedrichnek, hogy csak a keresztényszocialisták kezdeményezésére állott a keresztény irányzat mellé. Birálja Friedrich ellenzékbe menését és határozati javaslatba ajánlja, hogy külön munkügyi minisztériumot állítsanak fel.

Friedrich személyes kérdésben szólal fel és visszautasítja Szabó támadását.

Az ülés 3 órakor bezárult. Legközelebbi ülés pénteken lesz.

## A hercegprimás

az inséges szegedi gyermekekért.

— A Katholikus Növédő-Egyesület közgyűlése. —

(Saját tudósítónktól.) A Szegedi Katholikus Növédő-Egyesület szerdán, április 21-én tartotta meg rendes évi közgyűlését a tagok élénk részvétele mellett. A közgyűlésen Raskó Istvánné, az egyesület alapító-elnökasszonya elnökölt, aki az Országos Katholikus Növédő-Egyesületet is képviselte. Az elnökasszony megnyitó beszédében ismertette a katolikus és keresztény nőegyesületek szövetségeinek céljait, majd pedig kifejtette azt az irányt, amelyben a szegedi egyesületnek a megváltozott viszonyok folytán a jövőben működnie kell. Különösen kiemelte a gyermekvédelem fontosságát és a középosztály támogatásának szükségességét. Ezzel kapcsolatban előterjesztette Csernoch János bibornok-hercegprimásnak hozzá intézett leiratát, amellyel a pápa adományából 100.000 koronát utaltatott át nevére azzal, hogy azt Várhelyi József püspöki helynök tudtával a leginségesebb szegedi gyermekek felségítésére fordítsa.

A közgyűlés általános helyesléssel fogadta elnökasszonyának lelkes beszédét s hálás köszönetet szavazott a hercegprimásnak a szegedi inséges gyermekekről való nemeslelkű gondoskodásáért, Raskó Istvánnénak pedig az egyesület érdekében kifejtett kiváló tevékenységeért. Az alapító-elnökasszony beszédének hatása alatt a közgyűlés elhatározta, hogy Napközi Otthonát azonnal megnyitja s a gyermekeket ebéddel ellátja; a középosztály asszonyainak és leányainak érdekében pedig háziipari tanfolyamokat szervez, hogy ily módon is alkalmat nyujtsanak nekik kereseti forrásra.

Az egyesület egyes szakosztályainak működéséről Kószó Istvánné elnöknő, Fluck Dezsőné, Gárgyán Imréné alelnökök, az egyesület múlt évi működéséről pedig dr. Simkó Elemér főtitkár számoltak be. A számadásokat, valamint az 1920. évi költségvetési irányzatot Hausser Rezső Sándor pénztáros ismertette.

A közgyűlés ez alkalommal is meggyőződhetett arról az őnzellen és lelkes munkásságról, amelyet az egyesület a gyermek- és nővédelem érdekében a nehéz viszonyok dacára kifejt s ebbeli meggyőződésének azzal adott kifejezést, hogy lelkes ünneplésben részesítette Raskó Istvánnét és az egyesület vezetőségét.

**URÁNIA** MAGY. TUD. SZÍNHÁZ  
TELEFON 872.

Pénteken, április 23-án

**LYA MARA,**

a bájos filmművész nő felléptével.

**A szépség átka.**

Rokoko-történet 4 felvonásban.

Csupa táj és finomság ez a romantikus szerelmi történet.

Főadások 5, 7 és 9 órakor.

Vasárnap 2, 4, 5, 7 és 9 órakor.

# A város felterjesztése a községi választásra vonatkozó új törvényjavaslathoz.

(Saját tudósítónktól.) Nagy érdeklődéssel várt törvényjavaslat, amely legközelebb a nemzetgyűlés elé kerül, a községi választójog javaslata. Éppen ideje, hogy Szeged közigazgatását is normális keretek között intézzék, mint az a forradalmak előtt is történt, a törvényhatósági bizottság útján. A törvényhatósági joggal felruházott városok kongresszusa felhívást küldött Szegednek, hogy a legközelebb a nemzetgyűlés elé terjesztendő törvényjavaslat elkészítéséhez terjessze fel a közgyűlés jövőben leendő összetételére s működési körére vonatkozó észrevételeit s a város érdekeinek legjobban megfelelő kívánságait.

A város észrevételeit Taschler Endre főjegyző állította össze s csütörtökön délelőtt terjesztette javaslatait a város tanácsa elé. A főjegyző előterjesztése a következőképpen szól:

1. A városi választói jog az országos választói joggal azonosan állapíttassék-e meg? A helybenlakás kikötéssek-e és mennyi időre szóljon?

A választói jog az országos választói joggal azonos legyen, a városi választások a már megállapított országos névjegyzékek alapján kell, hogy törtéjenek. A helybenlakást az országos rendelet felévéhez köti. Ez az idő a megválaszthatóhoz kevés, mert, hogy valaki a helyi viszonyokat annyira megismerhesse, ahhoz legalább háromévi helybenlakás kell. Egyöntetűség kedvéért ezt az időt a megbízás időtartamának felében is meg lehetne állapítani.

2. A virilizmus fentartandó-e esetleg korlátozott formában, úgy, hogy a bizottsági tagok egy részét a virilisták közül válasszák?

A legtöbb adófizető képviselők rendszerét el kell törölni.

3. Mennyi legyen a törvényhatósági bizottság tagjainak száma (minimum, maximum)?

Hatvanöt—százhuszig. Helyet kell biztosítani a városban levő kereskedelmi, ipari, gazdasági, közmívelődési, népjóléti intézmények vezetőinek. Hogy mely intézmények vezetőit illeti meg ez a hely, azt a törvényhatóság szabályrendeletben állapítja meg. Ilyenek a kereskedelmi, ipari, ügyvédi, közjegyzői kamarák elnökei, gazdasági, erdészeti felügyelők, iparfelügyelő, iskolai főigazgató, bíróságok, ügyészségek vezetői, munkásbiztosító pénztár elnöke, muzeum, könyvtár igazgatója stb.

4. A tagok mennyi időre választandók?

Öt évenként tíz évre, a népszámlálási időszakokhoz való alkalmazkodás végett.

5. Az eddig megállapított összeférhetlenség esetén kívül volnának-e még egyéb összeférhetlenségi esetek?

Az anyagi közvetlen érdekelttség fogalmát szigorúan kell körvonalazni és kiterjesztő magyarázat alapján megállapítani. A bizottsági tagok a városi hatóságoknál, üzemeknél, vállalatoknál sem saját, sem más ügyében, sem mint érdekelt, sem mint megbízott, vagy képviselő nem járhat el. Olyan vagyoni természetű ügyben, amely a város érdekeit érinti, a város érdekeivel ellentétes irányban megbízott képviselő nem működhetik. Összeférhetetlenek azok a városi tisztviselők és alkalmazottak, akik hivatalból a törvényhatósági bizottságnak nem tagjai.

6. Választható-e minden választó, vagy bizonyos korlátozás tízessék ki?

A hosszabb idejű helybenlakás és a 30 éves korhatár.

7. Egy választókörlet legyen-e az egész város, vagy több kerület alakítandó?

Több kerület az országos választási körzetek alapján, ahol a választók létszáma a törvényben állapítandó meg. A lakosságnak foglalkozás szerint tömörült elhelyezkedése indokolja ezt s így lehet biztosítani az érdekképviseletek arányos érvényesülését.

8. Egyéb észrevételek:

A törvényhatósági bizottság ujjáalakítását célzó törvény maga a közigazgatási életben fölmerült szükségleteket nem elégíti ki. Az

erről szóló törvényben, vagy ha annak akadályos volna, azzal egyidejűleg gondoskodni kell az új városi törvény megalkotásáról. Ennek ez alkalommal vázolt főintézkedései kell, hogy legyenek:

a) Annak megállapítása, hogy mely állásokat töltenek be választás és melyeket kinevezés útján. (A közigazgatás államosításának kérdése.)

b) Ki kell mondani, hogy az adó, katonai, közegészségi, gyámi ügyek, szegényügy, a rendőrség államosítása után a közigazgatás keretében maradó ügyek egy része állami feladatok s ezek ellátásáért a városokat kárpótlás illeti meg. Ez kifejezésre juthat az államsegélyen túl a házaó és házbéradó átengedésében.

c) Az ingatlanok, nagyobb földterületek eladásánál a városokat elővételi jog illesse meg. Ezeket a földeket a városok kötelesek hosszú lejáratú bérlet útján hasznosítani.

d) Ebben a törvényben kell intézményesen ellátni a szolgálati szabályzatot (pragmatika).

e) A közgyűlés hatáskörét úgy kell megállapítani, hogy az a kisebb jelentőségű ügyek tömegétől, a formai elintézésektől mentesítve legyen.

f) A közgyűlés a tisztviselők közül csak a tanács tagjait választja. A választás alá kerülő többi állásokat más szervezet (tanács, közigazgatási bizottság) élethossziglan való választással töltsse be. Az időszaki választás alá eső állásokra egymásután kétszer megválasztott tisztviselő ily választás alá nem esik. (Vagyis a kétszer megválasztott tisztviselő megbízatása élethossziglan tart.)

g) Hivatalból tagjai a közgyűlésnek a tanács tagjai, a főmérnök, főorvos, főszámvevő és árvaszéki elnök.

A tanács Taschler Endre javaslatához, némi kiegészítéssel, hozzájárult. Beleiktatták még a bizottsági tagoknak a közgyűléseken való kötelező megjelenését, továbbá azt, hogy Szegeden a tanyaiakra és iparosokra való tekintettel nem kívánják a négy emeli végzettséget, csak az irni és olvasni tudást. A fegyelmi szabályok közé bele kell venni azt, hogy a fegyelmi büntetésnek egyik fokozata a nyugdíjaztatás is legyen.

Hosszas vita folyt a tanácsban arról, hogy a polgármester s a tanács tagok élethossziglani időre választassanak-e vagy nem? Dr. Turóczy Mihály tiszti főügyész szerint ma már megszűntek azok a viszonyok, amikor a magisztrátus tiszteletből vállalta és látta el a közigazgatási tisztséget. Ma ezt már mindenki élethivatásának tekinti, ennek szenteli minden ambícióját s fizetésével az életét tartja fenn. Helytelen lenne tehát, ha egy megválasztott tisztviselőt néhány évi működés után elcsapnának s az megélhetés nélkül maradna. Javasolja az élethossziglan szóló megválasztást. Dr. Somogyi Szilveszter polgármester ezzel szemben lehetetlennek tartja a közönséget megfosztani az időnkinti szabad választási jogától. Lehetetlen lenne az, hogy egy polgármester, akit egyszer megválasztottak, élete végéig a polgármesteri székben üljön. Végül Taschler Endre javaslatát hagyták helyben, amely szerint a kétszer egymásután megválasztott tisztviselő harmadszor már nem kerül újabb választás alá.

A tanács javaslatait fölterjeszté a városok kongresszusához, amely a többi városok beérkezett fölterjesztései alapján előkészíti a közgyűlésre vonatkozó törvényjavaslatot. A törvényjavaslat, mint dr. Vasek Ernő főispán kijelentette, már a jövő héten valószínűleg a nemzetgyűlés elé kerül s végrehajtása május folyamán megtörténik.

— Közleményeket, hirdetéseket és kommunikéket a kiadóhivatal délelőtt 8—12 és délután 2—5-ig fogad el.

**Cigaretta töltők!** Cigarettafüveket, vattás 2-es és 3-as a legolcsóbb árak mellett vásárolhatók a **Médi Specialité** szivarkahüvely főraktárában, Szeged, Jókai-utca 11. Telefon 15—20. **Viszontelárusítóknak is legolcsóbb bevásárlási forrás.**

## A san-remoi békeértekezlet

— Millerand és Nitzi szombatig maradnak San-R moban. — Törökország sorsa. — A németek hadseregük létszámának emelését kérik. —

Budapest, április 22. San-Remoból jelentik: A Legfőbb Tanács folytatta a török békeszerződésnek és a kisebb fontosságú függő ügyeknek megvitatását. Millerand és Nitzi valószínűleg szombaton utaznak el San-Remoból. Kevés kilátás van arra, hogy a három miniszterelnök dönteni fog azokról az intézkedésekről, amelyekkel Németországot a versaillesi békeszerződés betartására akarják kényszeríteni. A francia megbízott annak a szükségét vitatja, hogy a Ruhr-völgyet szövetségesek közötti megszállás alatt tartják a széntermeiés biztosítása végett. A többi szövetséges azonban ellenzi ezt a tervet, minthogy a szövetségesek helytelenítik azt, hogy Franciaország újabb német területet szálljon meg. Nem valószínű, hogy Franciaország szembehelyezkedjék szövetségeseivel. Wilsonnak a törököknek Konstantinápolyból való kiűzésére és erős Örményország alakítására vonatkozó javaslatát a három miniszterelnök elfogadhatatlannak tartja. Görögországnak általában kedveznek és Görögország mintegy öröme lesz a szövetségeseknek Törökországgal szemben.

A német küldöttség három jegyzéket juttatott el a békekonzferenciához. Az elsőben azt kéri, hogy a semleges zónában bizonyos összlétszámot hagyjanak meg, nem pedig mint korábban megállapították, bizonyos számú egységet. Azt kéri továbbá, hogy a tüzérséget két útegről 11 útegre emelhessek. A második jegyzékben azt kéri, hogy a német hadsereg állandó létszámát 200 ezer emberre emelhessek és az új hadseregben léghajóscsoport és nehéz tüzérség is legyen. A harmadik jegyzék a polgárorségnek felosztása ügyében a szövetségesek közötti ellenőrző-bizottsághoz intézett válasz szövegét tartalmazza. Ehhez csatolták azt a német államokhoz intézett levelet, amelyben ezeket felszólítják, hogy az antant akaratát e pont tekintetében teljesítsék.

A párisi lapok azt jelentik, hogy a Legfőbb Tanácsnak legközelebbi ülészaka Párisban lesz és május 6-án vagy 7-én fog megnyitni.

## Az antant közös jegyzéke Németországhoz.

Páris, április 22. A szövetségesek Berlinben a következő közös jegyzéket adták át: Tekintettel azokra a nemrég forgalomba került hírekre, amelyek újabb erőszakos katonai csíny lehetőségéről szólnak, Belgium, Franciaország, Nagybritánia és Olaszország kormányai, mint minden antidemokratikus kísérlet ellenségei, felhatalmazták ügyvivőjüket, jelentsék ki a külügyminiszter Önagyméltósága előtt, hogy az illető államok kormányai semmiképp sem tűrnek meg egy olyan német kormányt, amely nem hajlandó lojálisan végrehajtani a békeszerződést és hogy minden megismételt forradalmi mozgalom, valamint minden újabb lázadás csak azzal az eredménnyel járna, hogy késleltetné Németország gazdasági helyreállítását és élelmezését, amelynek előmozdítására a szövetséges kormányok egyébként legközelebb megállapítják a szükséges intézkedéseket.

## Fiume és a magyar probléma.

Kopenhága, április 22. A Berlinske Tidende rámutat a fiumei probléma és a magyar békekompexum között fennálló összefüggésre és közli azt az értesülést, hogy ameddig a fiumei problémát nem oldották meg, nem lehet számolni a magyar békeszerződés végleges elintézésével sem.

## HIREK

— A budapesti lapok négy oldalon jelennek meg. Az összes budapesti napilapok aláírással a közönséghez felhívást bocsátottak ki, amelyben bejelentik, hogy a lapok bizonytalan ideig csak négy oldalon jelenhetnek meg, mivel az újságpapirközpont azt elrendelte a papirhiányra való tekintettel. Mától kezdve minden újság ára egyformán 80 fillér. Május 1-től kezdve azonban fölemelik a lapok az egyes példányok árát és az előfizetési díjat. Az intézkedés oka az, hogy a papírkészlet erősen fogytán van és újabb mennyiségeket, tekintettel az újságpapíros nagy drágaságára, a saját erejéből a sajtó beszerezni nem tud. Mindenütt a világon, ahol a sajtó hivatását kellőképpen értékelik, az újságpapír árának megállapításáról és beszerzési módjáról a kormány gondoskodik. Ezért a magyar sajtó is támogatásért fordult a kormányhoz. A kormány ma még nincs abban a helyzetben, hogy a sajtó kérését teljesítse.

— A május elseji kinevezések a hadseregben Budapestről jelentik: A kormányzó utasította a honvédelmi minisztert, hogy a tisztikar május elseji kinevezésére vonatkozóan tegyen előterjesztést. A honvédelmi minisztérium illetékes osztálya most dolgozik az előterjesztésen, amelynek legnagyobb részével már el készült, úgy hogy a magyar nemzeti hadsereg tisztikara május elsejével már meg is kapja előléptetését.

— Kedvezményt kér a MOVE a gőzfürdő használatára. A MOVE beadvánnyal fordult a városhoz, hogy engedje meg tornaegyletének a gőzfürdő uszodájának hetenként néhány napra díjmentesen, vagy kedvezményes áron való használatát. A tanács a kérelmet elutasította azzal az indoklással, hogy a fürdő üzemben tartása bizonytalan, másrészt a közönség sérelme nélkül nem lehetne senkit kedvezményben részesíteni.

— A városi pénzek május elsejéig érvényesek. A városi pénztárjegyek érvénye 1920 május elsején jár le. Ezt a határidőt a város köteles respektálni s addig föltétlenül el kell fogadni a maga pénztárjegyét mindennemű fizetésnél. Most még kétmillió korona városi pénztárjegy, 50, 20 és 10 koronás van forgalomban. Hir szerint hivatalos helyen olyan nyilatkozat történt volna, hogy magánosok már most sem kötelesek elfogadni a városi pénzt s a város maga is csak adó fejében fogadja azt el. Nem tudjuk, megtörtént-e s így hangzott-e el az a hivatalos nyilatkozat, de bizonyos, hogy magukon a pénztárjegyeken olvasható, hogy 1919 május elsejétől egy éven belül köteles azokat a város beváltani. 1920 május 1-ig tart, az az „egy éven belül”. Addig a pénzt a város nemcsak adóban, de általában fizetésül köteles elfogadni. Ha ez nem így volna, akkor

nem egy szegény embernek maradhatna nyakán az értéktelenné váló városi pénz.

— Kosztolányi kilépése a Petőfi-Társaságból. Budapestről jelentik: Kosztolányi Dezső ma Ferenczy Zoltánhoz, a Petőfi-Társaság elnökéhez a következő levelet intézte:

— Igen tisztelt Alelnök ur! Tisztelettel bejelentem, hogy a Petőfi-Társaságból kilépek. Ujabbán a Társaság a tagfelvételeknél olyan tág mértéket alkalmazott, amelyet sem az irodalom, sem a magyarság érdekében nem helyeselhetek. A nemzeti szellem nem szegénységet és szürkéséget jelent, de gazdagságot és eredetiséget. Minthogy érzésem szerint a régi keretekben irodalmi célokért küzdeni lehetetlen, a harcot a Társaság nélkül vivom meg és leköszönök eddigi tagságomról. Kosztolányi Dezső s. k.

— Pósa Lajosné a városhoz. A nemrég Budapesten elhunyt Pósa Lajosnak, akihez Szeged közönségét különösen szeretetteljes emlékek fűzik, új kiadásban jelentek most meg összegyűjtött versei. A költő özvegye beadvánnyal fordult a tanácshoz, amelyben kéri, hogy legalább 100 példánnyal támogassák az újonnan megjelent diszes kiadást. A tanács a kérésnek eleget tett s 4000 koronát kiutalt a 100 kötet könyvért.

— Nem adnak többé húst a népkonyhán. A népkonyha költségvetése, mint csütörtöki számunkban is jeleztük, oly nagy, hogy a tanács kénytelen a húsételek kiszolgáltatását beszüntetni. A népkonyhának van három vagon burgonya és egy vagon babkészlete, úgy, hogy ellátása hosszabb időre biztosítva van.

— Amerikai párbaj. Budapestről jelentik: Dr. Hajós Gyula törvényszéki jegyző, aki két héttel ezelőtt tette le az ügyvédi vizsgát, a József-körut 9. számú házában első emeleti lakásán tegnap este föbelötte magát, rögtön meghalt. Rendőri bizottság ment ki a helyszínre. A rendőrség vizsgálat közben gyanús jelensége akadt. Az íróasztalon naptárt találtak, amelyen a napok 1—1000. terjedő számmal voltak megjelölve. Az 1000. száma épp a tegnapi napra esett. A rendőrség ebből azt következteti, hogy a jegyző valószínűleg amerikai párbaj áldozata lett. A nyomozást tovább folytatja.

— Szünetel a hatósági pékműhely. A hatósági pékműhely liszt hiánya miatt szünetel. Az állami lisztkvótából a pékműhely nem kap, csakis a pékek és a közönség. A személyzetet is elbocsátották ideiglenesen, megállapodás szerint. A segédek fizetése minden kiló kisütött kenyér után 30 fillér volt. A pékműhelyt csak akkor helyezik ismét üzembe, ha azt a viszonyok megkivánják.

— Dr. Vas-Zoltán József orvos vegyi-, bakteriologiai-, serologiai laboratoriumát Löw Lipót-utca 2. szám alatt megnyitotta. Telefon szám 659.

— Miss American! Miss American! Ezt a két szót hallani mostanában mindenütt. Az amerikai Pathé-gyár alkotása ez a hatalmas mozgókép, amely iránt az érdeklődés oly nagy mértékben nyilatkozik meg, amilyenre eddig csak a legkritikább esetben volt példa. Pénteken, szombaton és vasárnap, április 23., 24. és 25-én a filmkolosszus második része: Szemtől-szembe kerül bemutatásra a Korzó-moziban.

## Aranyat, briliánst ékszereket, platínát

minden mennyiségben legmagasabb áron vásárolok  
FISCHER K. ÓRÁS ÉKSERÉSZ  
Korzó-kávéház mellett. 341

## Erdélyi fogműterme

Szeged, Tisza Lajos-körut 19., II. 7.  
Foghuzás, fogtömés, műfogak

## Napellenző-ernyők

és szerkezetek javítását, ujak szállítását elvállalja FEKETE VILMOS  
Redőnyipar vállalata.  
Református-palota. 223 Telefon 13-53.

## KORZÓ-MOZI

☛ Telefonszám 11—85. ☛

Pénteken, szombaton és vasárnap,  
április hó 23., 24. és 25-én.

## Pathé-film!

# Miss American

II. rész:

## Szemtől-szembe.

Amerikai kalandtörténet  
4 részben, 21 felvonásban.

Előadások hétköznap 5, 7 és 9 órakor.  
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

# SZINHÁZ, MŰVÉSZET

## HETI MŰSOR:

Péntek: Carmen, opera. Burián Károly, az Operaház első tenoristájának vendégfelléptével, bérletiszünetben, 60 százalékkal felemelt helyárakkal.

Szombat: Lotti ezredesei, énekes bohózat. Bérletiszünet.

Vasárnap délután: Erdészlány, operett.  
Vasárnap este: Cifra nyomorúság, színmű. Bérletiszünet.

\* **Cifra nyomorúság.** Ha történetesen az elmúlt hetekben a Vigszínház nem eleveníti fel a Nemzeti Színház hajdani műsordarabját: Csiky Gergely Cifra nyomorúságát, a magyar polgári dráma továbbfejlesztőjének ez a színjátéka még mindig nem került volna nálunk játékre. A mi színházunknál ugyanis előre megállapított műsortervezet nincsen, minden ötlet- és alkalomszerűen történik és irányát a fővárosi színházak szabják meg. A Cifra nyomorúság előadása már régen váratott magára. Szerdán, hogy színrehozták, a darab régi érdekességében, sőt mondhatjuk: szépségeiben állt előttünk, ám az előadása nem volt szépségeknek foglalatja. Kérjük, képzeljék el, Mádi Simit, a félszeg, csöndes és szerelmes segédfogalmazót olyannak mutatták, mint a bricseszsz Mág-nás Miskát szokás és Mézesné szerepét ráosztották a szende színésznőre, aki a pompás figurában egy stilizált Roxant mutatott, holott e szerepre keresve se találhattak volna Déri Rózsina megfelelőbb személyesítőt. Akadozó volt az előadás és csupa hangosság, semmi bensőség a szavakban és a magyar író elevenbe vágó szatirját élezve, kifelé törekvően juttatták a közönséghez. Se tonusa, se tempója nem volt a játéknak és így nem csoda, ha a darab tendenciája a maga valóságában nem érvényesülhetett. Tapsban persze nem volt hiány, de a taps, különösen mostanában, a sikernek nem igazolója. Étsy, Deák, Heltai, Greguss, Deréki, Nyárai, Hidvégi, Szilágyi, Gáspár szerepeltek, no meg a sugó, akinek az idén nehéz, de tényező szerep kerül a hiányosan szervezett társulat előadásaiban...

\* **Hangverseny.** A Gervay—Demény e hónap 26-án megtartandó hangversenyén a híres budapesti tenorista a már közölt műsor keretén belül Puccini „La rondine” című új, Magyarországon még elő nem adott operájából is énekel részleteket.

\* **Cholnoky Margit sikere.** Szombaton tartotta *Antalfy-Zsiros* Dezső a fővárosban hatodik orgona-hangversenyét, amelynek keretében szerepelt *Cholnoky Margit*, akinek debutjáról az *Uj Nemzedék* a következőket írja: „Nagy sikerrel mutatkozott be ezen az estén Cholnoky Margit, aki néhány évvel ezelőtt itt végezte énekstanulmányait, majd Bianchi Biankának volt tanítványa a salzburgi Mozarteumban s most mint komoly tudású, kész művész nő lépett a közönség elé. Szárnyaló, világos szopránja, tökéletes énektechnikája, fejlett stílusérzéke egyaránt dicséretet érdemel.”

\* **Follinusz Aurél jubileuma.** Évtizedekkel ezelőtt kedvelt és méltányolt tagja volt a szegedi színtársulatnak *Follinusz Aurél*, akit színeskedése 50 esztendő fordulója alkalmából az Országos Színészegyesület díszelőadással fogja ünnepelni. A jubiléum színes *Náni* című népszínműve kerül színpadra, amelynek előadásában a fővárosi művészek színe-java vesz részt.

# MOZI

## Uránia műsora.

Csütörtökön és pénteken: *A szépség átka.* Rokokótörténet 4 felvonásban. A főszerepben: Lya Mara.

Szombaton és vasárnap: *Megbékült élet.* Filmlegenda 4 felvonásban. A főszerepben: Friedrich Zeinik.

*Megbékült élet.* Izgalmas és érdekfeszítő, bonyodalmas gazdag drámai attrakcióval vetítenek szombaton és vasárnap az Urániában. A kitűnő filmlegenda főszerepét *Friedrich Zeinik*, a kedvelt német művész játssza, a tőle megszokott, művésziességgel. A műsor kiegészítő száma egy kitűnő vígjáték lesz.

# KÖZGAZDASÁG

x Budapesti tőzsde. Budapest, április 22. *Irányzat:* A mai tőzsde szilárd irányzattal nyílt meg. A kulissz megnyitáskor gyenge volt, de helyi piacon a favorizált értékpapírok egész sorát emelkedő árfolyamon keresték. Később a spekuláció a pénzpiac enyhülésének hírére a kulisszban is vásárolni kezdett, úgy, hogy az árfolyamok megszilárdultak, de nem jött létre nagyobb forgalom. Különösen a Magyar Hitel, Osztrák Hitel, Magyar Bank, Leszámitoló Bank és Agrárbank, sőt egyidejűleg az Osztrák Államvasuti részvények nagyobb árfolyamon nyereséget értek el. A szénrészvények általában hanyatlottak, csak a Magyar Általános Közszén javult 150 koronával. A malomértékek közül a Borsód—Miskolcra keresték a küszöbön álló tranzakció híre miatt. A Magyar Cukor részvényeket erősen keresték. A tőzsde nyugodtan zárult.

*Értékpapír:* Magyar Hitel 1542, Osztrák Hitel 885, Kereskedelmi Bank 6370, Magyar Bank 1140, Leszámitoló 865, Agrárbank 1160, Fabank 955, Jelzálogbank 510, Hazai Bank 715, Ingatlanbank 1120, Forgalmi Bank 705, Hermes 425, Országos Bank 800, Mercur 490, Iparbank 610, Kereskedelmi és Hitelbank 500, Földbirtokbank 1220, Angliobank 750, Hazai Takarékszövetkezet 19.000, Magyar Ált. Tak. 900, Magyar Orsz. Közp. 1770, Egyesült Fővárosi 2240, Belvárosi 705, Nemzeti Tak. 630, Lipótvárosi 305, Magyar Ált. Bizt. 19.400, Jégbiztosító 530, Concordia 1455, Első Budapesti 3100, Gizella 1750, Viktoria 4600, Borsód—Miskolcra 3175, Beocsini 4750, Esztergom—Szászvári 2800, Felsőmagyarországi 4750, István 550, Kőbányai Göztégla 1350, Magnezit 4850, Magyar Ált. Szén 8550, Kerámia 1180, Salgó 7275, Ujlaki 1600, Urikány 5475, Kőburg 2380, Fegyver 1300, Ganz-Danubius 20.000, Ganz-Vill. 3575, Kaszab 1150, Lang 858, Lipták 346, Rima 3275, Schlick 838, Csáki 1235, Magyar—Belga 1200, Adria 9000, Atlantica 5000, Levante 4100, Közuti 1340, Városi 535, Déli-vasut 621, Államvasut 4275, Trust 1385, Franklin 3350, Ált. Gáz 3100, Baróti 1380, Brassói 2700, Chinoin 1800, Danica 4500, Egyesült Izzó 3050, Magyar Papír 2500, Feliten 3550, Flóra 4775, Goldberger 1330, Guttmann 3800, Fatermelő 6750, Hungária Műtrágya 5000, Klotild 2380, Magyar Cukor 8600, Lámpa 2050, Auer 1680, Gummi 4000, Magyar Vasutforgalmi 1180, Nasicsi 13.000, Országos Fa 2400, Olajművek 2350, Slavonia 3325, Östermelők 900, Marosvásárhelyi 1350, Nemzeti Fa 1290, Lichtig 1515, Telefon 1915, Vasmegeyi Vill. 1000, Győri Textil 1525, Boni 1800, Városfejlesztő 1385, Erdőipar 1875, Győrfy 685.

*Valuták:* Lei 360—90, márka 370—395, font 825—835, francia frank 13'50—14'50, svájci frank 36—39, dollár 210—30, Napoleon 750—770, lira 10'80—11'80, rubel 285—300, szokol 310—340, dinár 610—630, osztrák —.

*Váltók:* Amsterdam 75—85, Kopenhága 3600—4000, Krisztiania 4000—4500, Németország 360—390, Olaszország 900—1100, Prága 320—350, Stockholm 4500—5000, Svájc 3800—4200, Bécsi kifizetések 88—98. (M. T. I.)

Feladó szerkesztő és kiadótulajdonos: PÁSZTOR JÓZSEF

Szerkesztésért és kiadásért ideiglenesen felelős: FRANK JÓZSEF.

# SPORT

A Szegedi Vivó-Egyesület kard- és lővívó versenye ma és holnap fog az állami gimnázium tornatermében megtartani. Kezdeté mindkét napon délután 8 órakor. A verseny nyilvános és érdeklődőket a rendező egyesület szívesen lát. 3225

## Apró hirdetések.

**Eladók:** katonaruhák (extrák), 1 pár 36-os női antilopp félcipő, 1 fekete, teljesen új tülkalap. Párisi-körút 10. Mák Péterné. 3234

## Sehol olcsóbban!



Kerékpár, varró gép, boszélógép gummik és alkatrészek. = Javító-műhelyem elsőrendű!

Szántó Sándor

régi bemert cég 16-aktára kiadólag Kossuth-utca (Kiss-utca) Szeged. 244

GÉPOLAJOK, CSÉPLŐOLAJ, HENGEROLAJ, MOTORHAJTÓOLAJ, STB. KOCSIKENŐCS, GÉPZSIR, minden mennyiségben azonnali szállításra kapható:

## RENNER NÁNDOR

olaj és zsíradék nagykereskedő 259  
Budapest, VI., Nagymező-u. 28.

## D. Sándor és Kovács

bankbizományi és áruforgalmi iroda  
Kossuth Lajos-sugárút 8. sz.  
TELEFON 8—97. o TELEFON 8—97.

Lebonyolít minden-nemű bank- és áru-üzletet.



322

ÉRTESÍTEM nagyérdemű pácienseimet, hogy fogászati működésemet, amelyet anyaghiány miatt kénytelen voltam szüneteltetni, újból megkezdtem.

## BARTA ÁGOSTON

FOGMŰTERME 305  
KISS-UTCA 1. o TELEFON 13-64.

## Szivarkahüvely,

cigarettapapír különféle minőségben, legolcsóbb beszerzési forrása Iskola-u. 22. sz. a. dohánytőzsde 222

# SZEGEDI BÄNKEGYESÜLET

CEMENTÁRUGYÁR ÉS ÉPÍTÉSI ANYAG RAKTÁRA

MÉREI-UTCA 21. TELEFON 231.

RAKTÁRON: Mész, cement, homok, gránit, kőpor, fayence és keramillapok, pala, tetőcserép, kátránypapír, vasgerendák, drót, szeg, hűzifa, faszén. — GYÁRT: Cement-csöveket, vályukat, kutgyűrűket, téglát pótló blokk-köveket. 352

**Sok pénzt takarít meg,** ha ruhafordítást, alakítást és ujat

TELEFON 5—24. a Délvidéki Szabóipari Vállalatnál rendel. Somogyi-utca 20. szám. (Fekete ház.)